

MAPA GINĄCYCH ZAWÓDÓW

**Wywiad z Janem Andrzejem Dębowskim, nagrany w dniu 23 lipca 2019 roku,
w ramach projektu *Mapa ginących zawodów***

w Pracowni

przy ul. Wólczańskiej 19 w Łodzi

prowadząca : Agnieszka Bohdanowicz

Indeks rozmowy:

Rozmówca o sobie; 50 lat w zawodzie; zaczynałem z kolegą; sukienki od ikon – „jak oni to robili”; ponad rok trwały próby; jakby można było zobaczyć pracownię z XVIII wieku; nie było fachowców

Czym zajmuje się repousser? [02:13] wyklepywaniu płaskorzeźb w blasze; cyzelerstwo – dokładna obróbka odlewów; projektowanie

Jak wyglądała nauka zawodu? [03:03] samouk; 30 lat temu jak istniało rzemiosło: egzamin czeladniczy i mistrzowski; 3 dni na wykonanie „sztuki czeladniczej”; w latach 70 była jeszcze Izba Brązownicza; pudełko na papierosy na egzamin czeladniczy; lusterko rokokowe; mistrz Jan Witke na Piotrkowskiej 5? miał warsztat, zostawałam w tym zakładzie wieczorem pracować; puchar dla Rydza-Śmigłego; nie ma arbitra; lata 80 „odbudujemy zamek warszawski” [09:20]; profesor Gieysztor; Zygmunt Dzierlas z Warszawy; hasło „odbudowy rzemiosł artystycznych” – lepsze przywileje niż plastycy; [12:39] muzealnicy; jury; jak się spotykaliśmy każdy przywoził swoje dzieła; minister Cywińska [13:44]; Cepelia; VAT; podatek obrotowy; [16:45] atest od Cepelii; dyskusje z ministrem Witoldem Modzelewskim; [17:59] przy wejściu do Unii VAT dla nas ustalono na 22%; minister Gilowska

Jakie były „złote lata” [19:02] finansowo było lepiej pod koniec komuny

Egzamin [21:30] 160 pytań teoretycznych; odbitki galwanoplastyczne; wynik bardzo dobry; praktyka „po godzinach dla znajomych”; na egzamin papierośnica [27:28] wystawa rzemiosła w Izbie Rzemieślniczej; Wojciech Walczak – konserwator zabytków [28:37]; puchar [30:59]; wystawa w Kielcach [32:30] Ryszard de Latour i anegdota

Miejsca działalności [35:03] Narutowicza 3; tytuł mistrza rzemiosł artystycznych: Narutowicza 25 [36:18] „Galeria pod schodami”; Brzeźna 3

Praca przy ikonach [38:09] specjalista od sukienek do ikon; smoła – „kowadło w płynie”: pak + wosk + kalafonia + gips/mączka ceglana; najważniejsza jest „ręka” [40:40]; „dziubanie” czyli cyzelowanie [41:45]

Dla kogo Pan wykonuje te przedmioty? [42:02] „siedzę w kościele”; u Bonifratrów – kopia obrazu z 1934 roku; korony [45:09]; moda na sukienki na ikony w latach 70. [46:05]; *Ars Polona*

Czy do filmu też Pan wykonywał jakieś przedmioty? [47:30] Telewizja Łódzka kupiła zegar; do filmu *Królowa Bona* okłady do karety; cyzelowanie twarzy pomnika Reymonta [48:38]

Podstawowe narzędzia [53:00] narzędzia robię sobie sam; [54:30] dziwny zawód – brudny zawód; uzyskuje się piękny efekt ale kuchnia tego jest brudna

Historia tokarki [55:54] „tamten system wolał zniszczyć niż dać prywatyzarowi”

Technik samochodowy [58:10] uczyli nas asystenci z Politechniki; technik na poziomie inżyniera; dziś nie ma kto uczyć

Czy miał Pan uczniów? [59:45] trzeba mieć podstawy mechaniki i rysunku

Co sprawiło, że nie został Pan mechanikiem samochodowym? [01:00:00] liceum plastyczne; technolog konstruktor; kolega był synem grawera; szukanie książek w bibliotekach

Ilu jest takich jak Pan w Polsce? [01:04:40] jak robiłem puchar; jeden na Kremlu jeden w Leningradzie

Jak zrobiony jest puchar? [01:04:40] „od zewnątrz”; właściwości smoły

Z czego tu być dumnym? [01:08:50] gdyby była kontynuacja; zawód bez przyszłości; najbardziej się człowiek uczy starych rzemiosł na naprawie starych rzeczy

Rekonstrukcja fachu; papiery od ludzi, którzy reprezentują tylko pokrewną dziedzinę, bo nie było u kogo; praca nad renowacją zabytków i kopie przedmiotów zabytkowych; tylko jeden okres gdy działalność rzemieślnicza miała status formalny; poza tym po prostu „prywaciarz”.